

FOGLALAT: Magyar és Erdélyország (Kinevezések; előléptetések; megtisztelés; n. szebni orsz. ülések; bécsi lvó- vizesatorna; hazafi adakozás pesti nemzeti színházunkra; atyagyilkolás Sámsonban; királynéknak ó cs. kir. föls. zászló-szalagot ajándékoz a' kassál egyenruhás polgárságnak; m. t. Társ. gazd. Egyes. kam. tud.) Ausztria; Portugália (az új ministerség lelyete; chartistai mozgalmak; 's a' t.) Spanyolország (lapvélemények; pártok helyzetéről; az új cortes osztályzata; a' lázadók féktelenkedési; hadi hírek; Puycedra ostrom alul fölmentve; 's a' t.) Anglia (parlament ülések; nevelés 's a' katolikusok parlamentből kizáratása iránti indítvány; a' kincstári kancellár beszéde a' háztartási költség ügyében; broadfordi nyugtalanság; Alsó- Canadában a' népfurrogás kitöréshez közelít; Oudeban lázadás; különféle, 's a' t.) Franciaország (Nemours hget afrikai; alkirálytá ohajtják tenni; a' francia consul elhagyja Tunist; Dameremont tábornok holtteste Parisban; elfogatások 's házmotortatások, elegy 's a' t.) Lengyelország. Belgium. Németország. Amerika. Gabonaár. Pénzkelet. Dunavizállás.

M A G Y A R É S E R D É L Y O R S Z Á G.

Ó cs. 's ap. kir. fölsége Farkas Ferencz székes-fehérvári éneklő kanonokot nagypréposttá, Puretics Ignác örkanonokot éneklővé, Pendl Ferencz székes-káptalani főesperest örkanonokká, 's Farkas Imre budai főesperest székeskáptalani főesperessé nevezni; Bankovszky Gergely pozsonyi akadémiai görög literatura- 's nyelvtanítót tudósi nagyobb érdempénzzel díszesíteni; továbbá, f. é. oct. 25iki határozatában a' balásfalvi görög-egyesült káptalannál Erdélyben Stojka Gábor székesegyházi prépost halála következtében, Lemény János fogarasi görög-egyesült püspök ajánlatára, Krajnik Simonnak székesegyházi préposttá, Rácz Bazilnak olvasó-, Nemes Jánosnak éneklő-, Alutan Konstantinnak ör-, Boer Istvánnak iskolás-kanonokká 's Alpini Izidornak kancellárrá előléptetésit helybenhagyni, Barna János utolsó kanonokká kinevezését pedig megerősíteni méltóztatott.

N. Szeb en. Nov. 25én tartott országos ülésben, a' letett hódolatról készített törvénycikk az ezt ó felségéhez fölterjesztő fölirat javaslatival felolvastatván, közíratra bocsátatott, nov. 28án pedig megvizsgáltatván, a' főkormánynyal követség útján közöltetett.

Ó cs. kir. fölsége helybenhagyni méltóztatván a' bécsi vizesatornák tervszabályát, az e' célra készített két gőzerőmű jövő tavaszkor már megkezdend munkálkodását. Álland pedig az egész vizarató készület 17 nagy medenczébül 's 93 kisebb kutból.

Hazafi adakozás. A' sardiniái király nevét viselő 5ik huszárezred' tisztikara Milanoból, a' magyar színházra legcélszerűbben leendő fordítás végett Széchenyi István gróf által 250 pengő forintot küldött.

Sámson (K. Szolnok megyében) m. nov. 23án egy irtóztató tot tanuja vala. E *** L*** ns személy ugyanis régóta háborga öreg édesatyjával bizonyos szántóföld miatt, mellyet magának általadati kívánt, de az öreg azt életében átadni nem akarta. Eljőven a' vetés ideje, a' fiu megfenyegeté atyját, hogy a' kérdéses földet bévételni ne merészelje, mert ó, bár ki legyen az, a' vetőt föbe lövi. Az öreg erre nem hajtván az irt napon kiment bérésével a' földet maggal behintendő. A' fiu is csak hamar odaérkezett töltött puskával, 's még messziről káromolva megfenyegeté a' bérést, hagyna fel a' vetéssel, különben agyon lövi. A' bérés megijedve le istevé a' zsákat, de az öreg apa felvette azt's folytata a' vetést. Ekkor hozzá közelg a' fiu 's apját gorombául megtámadja, hogy merészel vetni, mikor megmondotta, hogy bárki legyen, a' vetőt föbe lövi. Az öreg erre pofon vágta tiát, ez pedig előkapván puskáját, atyját egészen közelről hasbalövé. A' 70 éves öreg lerogyott, de nem halt meg tüstint, hanem erőködött felállni. Láta ezt a' természetelleni fiu, ujra megtölté puskáját, de a' bérés azalatt open a' helységben levő szolgabíróhoz szaladván, ennek a' dolgot feljelenté, ki azonnal megtevé a' szükséges rendelkezéseket, az eközben lóra kapott gyilkost folytonos üldözéssel elfogató. Az öreg még egy nap élt, 's maga beszélte el a' szolgabírónak az egész esetet, azon kijelentett kívánsággal, hogy azon helyen vételessék fiának feje, hol a' gyilkos tettet elkövette. A' fiu eleinte semmi bánbanatot nem mutatott, de később, midőn hallotta, hogy öreg atyját temetik, mondják, vad örütség jelei mutatkoztak rajta.

Kassán dec. 9kén: Ezensz. k. város' polgársága, f. évi nov. 14kén ünneplő legörvendetesb napjai egyikét. Ó fölsége a' császárné 's királyné, az ezen város egyenruhás polgári által 1805's 1806ik-ban, midőn fels. fejedelmünk még mint koronaörökös, 's többi cs. k. főherczeg 's herczegasszony testvérei e' városban mulatának, tett szolgálatokat legfelsőbb elismerésre méltatván, ezeknek egy, nemzeti színeinkkel jeleskedő, 's a' bold. szüz mint Magyarország pártfogójáhimzett képével, 's a' császár és király mintszinte a' császár 's királyné ó felségök házi, nem különben az ország, 's Kassa város czimereivel díszeskedő 's következő felíratú: Maria Anna Carolina. D. D. MDCCCXXXVII. amori Civium pro Augusto Conjuge Svo MDCCCV. MDCCCVI excubanti, zászló-szalagot kegyelmesen ajándékozni méltóztatott, mellyis egy, Dietrichstein Móríc gr. császár 's királyné ó föls. főudvarnokának, Szirmay Tamás István gr. aranykulesos, 's ezen város egyenruhás polgársága örnagy 's parancsnokához intézett levelének elolvasta, 's ennek folytatában ezen sz. k. város főbírája Fedák János ur mint vál. polgárij örnagy 's parancsnok által tartatott lelkes beszéd után a' városi Tanács által a' választott község jelenlétében az érintett egyenruhás polgárságnak által adatott. Leírhatatlan a' hála, mellyet ezen nagykegyü kitüntetés, 's méltatás e' város hű polgársága szívében gerjeszté, kik örömkönnyes szemekkel 's édes érzéssel emelkedő melleikből, a' dicsően uralkodó házaspár' boldogságaért buzgó kívánataikat ismételve hangoztaták 's öröm-előérzéssel várják az ezenfejedelmi megbécsülhetetlen kegyelem által megkülönböztettek a' zászló-felszentelés ünnepét.

A' m. tud. társaság, dec. 4kén tartatott kis gyűlésében évkönyveinek ügyében tanácskozott. Ezen kívül: I. Guzmics Izidór r.

tag' értekezése „a' művészeti, különösen színészeti nyelvről“ V6. rősmarty Mihály r. tag' —, Szlemenics Pál r. tagé „A' félreértethető és megerősíthető, hazai törvényeink szerint“ Sztrokay Antal r. tag' —, 's Vállas Antal r. tagé „az Erőegy-közényről“ Gyóry Sándor r. tag' ajánlatára a' tudománytárba felvétetni rendeltettek. II. A' könyvtár következő ajándékokkal növekedett az illető szerzők 's kiadók' résziről: a) Jósika Miklós' regényei VI. VII. VIII. dik kötet. Pesten 1837. b) Gazdasági tudósítások, kiadja a' gazdasági egyesület; első évi folyamata' 2dik füzeté, Budán, 1837. c) Egyházi énekek a' ker. katolikus hívek' számára (Róder Aloiztól), Ludán, 1837.

A' Gazdasági Egyesület' Burtipore nevű telivermén lova jövő évi marziustol kezdve Pesten az egyesületi köztelken fog hagni. A' hágatási bér egy-egy kanczától 25 p. ft, mellyek számára szinte a' köztelken alkalmas istálló, 's lakarmány ilendő áron fog kiszolgáltatni. E' végre az illető tulajdonos urak neveiket a' n. Casinóban, vagy a' köztelki ház gondviselőjénél előre feljegyezhetik; hol egyszersmind az említett ménnek ára 's megszerzése felől közelebb értesülhetni. Egy alkalommal, minthogy az országos méneskönyv 2ik részének szerkesztése már megkezdett, azon t. urak, kik akar honi, akár külföldi születésű telivér lovak' birtokában vannak, ne sajnálják azok neveiket és származásukat Tasner Antal versenyjegyző ural (Pesten a' Bálvány-utcában gr. Széchenyi ház) minielelőbb tudatni. Pesten f. é. dec. 7ikén tartott választottsági ülésből. Kaeskovics Lajos titoknok.

A' m. kir. udv. kamra Szlováczek Ferencz bártfai sóárnokot saját kértére ugyanazzá helyezé át Gácsra és Schuller Leopold tokaji sóhivatali irnokot ugyanott szálmesterré alkalmazá. Gaal József uvidéki sópajtaór f. é. nov. 11én meghalálozott. Kam. tud.

A U S Z T R I A.

Auguszt porosz kir. hg. dec 6kán utazott el Bécsből Berlinbe, János fng pedig épen azon nap este érkezett meg.

P O R T U G A L I A.

Miután végre olly ministerség alakult Lissabonban, melly általános bizalmával látszik birni a' nemzetnek, talán nyugalmasb menetük leendő jövőndőben az országos ügyeknek, annyival inkább, mivel most némelly pénzügyi terv van koh alatt, mellynek létesülte képsé teendi a' kormányt legsürgelőbb tartozásinak kielégítésire. Az új ministerség mérséki rendszert látszik követni, külhatalmakkal pedig 's főleg Angliával jó egyetértésben maradni. A' cortes egyik újabb határozata szerint 35 évesnél fiatalabb férfi tanácsossá nem választathatik. Azon indítvány, hogy minden kir. hgnek, mihelyt 18ik évét tuléte, helye legyen a' tanácsban, zajos vitát támasztván, végre oda lön módosítva, hogy e' joggal csupán a' korona-hg élhessen. Nov. 15én d. Miguel 's utódnak kizáratását a' portugál trónrul ujjlag közakarattal törvénynyé határozá elfogadtatni a' cortes. A' portugál követ parancsot von: Mendizabaltól követelni azon 27 ezer font sterlinget, miket azon böcsületes férfi, mint Portugália egykori pénzbiztosa, e' szegény országtól elcsent; azonban nem igen híhetni, hogy csak egy fillért is lehessen enyves kezeiből kicsikarni.

Az angol Courier következő iratát közli lissaboni levelezőjének nov. 22kerül: „Naponkint nagyobbul a' valószínűség, miszerint a' szétriasztott chartisták csakugyan új vállolatról gondolkoznak. Az éjszakai hadseregtől folyvást számos szökevény Spanyolországba siet, hol Leiria parancsi alá gyülekeznek. A' ministerek titkos ülésben tudósíták ezekről a' cortest, melly alkalomkor, mint mondják, igen fontos dolgok kerültek szőnyegre. Das Antas Portobatávozó a' fővárosbul, azon ürügy alatt, hogy a' hadsereg rendezését szándéka sürgetni: jól értesültek állítása szerint azonban inkább azért kelle oda sietnie, mivel legujjabban chartistai mozgalmak mutatkoznak a' lakosak közt. Azt is rebesgetik, hogy a' charta hívei pénzmagra tettek volna szert Londonban, 's már ezentul hathatósban vélik ügyöket védhetni.

S P A N Y O L O R S Z Á G.

Madrid, nov. 21kén: Tegnapi biztosság-nevezésekkel foglalatoskodék a' követkamra, mellyek egyikére a' választólirat kidolgozása van bizva. A' tanácskamra pedig ugyanaz napon választmányt alakított a' kamrai napirend-kidolgozásra. Palarea, a' granadai főkapitány Malagaba utazott a' féktelenkedők megbüntetésire; nov. 10én hadiállapotunk nyilatkozatván az egész tartományt, állandó haditörvényszéket alapított a' bűnösek elítélésire 's békítő fölszólitást intéze a' néphez. Mig azonban Mendizabal Spanyolországban tartózkodik, 's teremtményi tartják elfoglalva az országos hivatalok nagyobb részét, addig békerül nem is álmodhatni az országban. A' belminister kezd ugyan némi változtatásokat tenni tisztikarában; de némellykor mégis olly tulzópartiakra esik választása, kik csupán magányos tisztául érdekeiket törekszenek előmozdítani. A' 82 éves

pénzügyminister Mendizabal valamennyi sündörgő tényezőjét, sőt még magányos titkokát is megtartá, kik már most naponta ostobaságokra vezérlik a vén gyermeket, csak hogy előbbi urok kormányzatát annál inkább kiemelhessék. Bardaji egy Calatrava nevezte tisztviselőt sem bocsátá el fontos osztályából, s ezek folyvást Calatrava s Arguelles befolyása alatt munkálván, épen nem palástolják minden mérték-elleni gyűlölségüket. Campuzanos még mindig a lagranjai zendületen alapuló rendszer képviselője Parisban; hír szerint azonban nem sokára lelépénd követségi helyéről, s népszerűbbet vállaland helyette hazájában. Míg tehát illy ingatag rendszer uralkodik, mellynek minden jó czélzatu szándékát a létesítésre megbízott rossz akaratú eszközök dugába döntik, Anglia s Franciaország egyesített ereje sem leendő képes oly szilárd minsterséget alakítani, melly minden párttal illőleg szembe szállhasson. — Martinez de la Rosa követkamrába léptét darab ideig ellenzék ugyan a föllengősdiék; de utóbb mégis megegyeztek választása jogszerűségében. — Némelyek rövid idő múlva véget érendőnek jósolják a polgárháborút, főleg azon szempontból, mivel a trónkövetelőnek Madridra irányzott utóbbi merénye nyilván kiűntető, milly kevés pártolója van az ország belréseiben, s hogy e szerint Spanyolország uralkodója csakugyan soha sem lehet; meg kell azonban valtanunk, hogy Anglia hathatós segítelye nélkül bekét nem igen remélhetni addig, míg a baskok buzgón függnek a trónkövetelő s félhető, hogy elhatározó közbenjárulás nélkül előbbutóbb korlátlan féktelenség pusztítandja el az országot. —

Madridi tudósítás szerint Oraa tábornokkarostul nov. 11-ike óta folyvást Valenciában tartózkodék, Buil s Borso vezérek alatt két zászlóaljtal Tallada s Esperanza felé indítván ki az említett városba, azok nov. 11-ikén Villenában voltak, s Orihuelt fenyegeték. Egy más osztály Murviedro felé indult, Cabrera lépteit kémiszemmel tartandó, ki jelenleg Castellon tartományban öszpontosítja seregeit. Pattantyusságát Oraa ismét visszaküldé Saragossába, hol most Nogueras tábornok tartózkodék. Az osmai hegységben Marron, Vincesa, Quintanilla, Blanco s egyéb ismeretesb guerilla-főnök parancsi alatt néhány ezer fegyveres lázadó jelent meg, kiknek üldözésére Aspiroz parancsi alatt számos alkotmányos csapat indult ki Aranda vidékéről, mellyhez még a várórség egy része is csatlakozék. — A lázadók vakmerősége ismét növekedni látszik; nov. 17-én ugyanis mintegy 40 carlosi lovag az aranjuzei országuton föllállván, minden arra menőt kifosztá, a városból ellenük küldött 10 lánccsást pedig részint fölkonczolá, részint levágott orrokkal visszaküldé. Illy kegyetlenségeket folyvást országsherte gyakorlanak a carlosiak, mi végre nem sokára majd a vakbuzgó pórnépet is ellenük zajdítandja, s ez egyellen pártolókat is elvesztvén, bizonyosan nem fogják föltartóztathatni tovább az igazságos ügy diadalát. — Espartero, mint látszik, már ez uttal fölhagyott azon szándokával, melly szerint a valcarlosi vonalt ismét elfoglalandó vala, s legközelebb Vitoria felé indult, részint az augusztusi zavargókat büntetendő, részint pedig, mivel onnan inkább fogja kémiszemmel tarthatni a trónkövetelő lépteit, ha az ismét Ebro folyamhoz találna közelíteni. —

Bayonnei levelek nov. 24-ről ezt írják: A pamplonai őrség jelenleg 10 zászlóaljbul áll, kik jól intézett kirohanásokkal szétűzék az ostromló lázadókat s a környékkel összeköttetést ismét helyre állíták. E katonaságot a legpéldásb engedelmisség buzdítja s a város s vidék lakosi már ismét reményleni kezdenek; mint szinte Logronnóban, Mirandában s Vitoriaiban is újra emelkedik a bizalom s bátorság. Ha a rend általános helyreállítat kissé nagyobb élénkség követend a hadi munkálatokban, ugy valóban szerencsét kívánhatni a kormányzó királynénak, s Espartero dús érdemet szerzend magának. Példája már a többi alkotmányos tábornokot is élénkebb munkálatra hevíté. Lorenzo, kit eddig föllengősdiék tartának, ellenkezőt bizonyítá most néhány katonát rablásért azonnal agyonlővetvén. Egyébiránt pedig igen élénkül üldözi a carlosiakat O-Castiliában, legközelebb san-leonardoi raktárakat földulván, igen becses hadiszerek s nevezetes mennyiségű élelem birtokába jutott. — A carlosiak élénkül folytatják Puycedra ostromát; nov. 22-ike s 23-ika közti éjjel erősen álguztak s puskáztak, mit a megszállottak kettős tüzzel ismétlének. Carbo, christinói vezér, azonban hír szerint már hatalmasul közelít, s nem sokára fölmenti ostromát a várost. Madridból érkezett híreink nyugalmasnak mondják a főváros állapotját, s a követkamrai tagokat így osztályozzák: 1) föllengősdiék Caballero, Isnardi, Sereiz s Gallardo által képviselve; az utóbbi, közvélemény szerint, a bohóc-szerepet viendi a gyűlésben. 2) A mérséki párt; személyesítik: Veraguas s Gorhgek; s végre 3) a tiers-pártiak, képviselve Olozaga, Aufiua s Carrasco által. A többség alkalmasint határozottan mindig a mérséki pártot leendő. A ministereket néhány követ pörbe kívánta idéztetni, mivel a carlosi rabló csapatok már egészen Madridig nyomultak; de egy követ azon indítványára, hogy hadministert, kinek katonája, s pénzügyministert, kinek pénze nincsen, nem bántathatni, kaczagva elállott előbbi kívánattól a ház, s már most mindenki ismét új ministerváltozást kezd rebesgetni.

A Moniteur szerint a carlosiak, mihelyt a christinói parancsnok 2400 emberrel közeledtéről értesültek, azonnal nov. 27-én fölhagyának Puycedra ostromával, s tova iramlottak. A Gazzetta Piemontese Zariateguy s Ellio carlosi vezérek elfogatását hírlí, azon megegyezéssel, hogy az elsőt Arciniegába, az utóbbit Irurzunba zárattá a trónkövetelő, s mind a kettőt hadtörvényszék elé szán-

déka állítatni. — Cabrera Valenciát elhagyván, szákmányostul meg támogatás nélkül visszamenekvék Cantaviejába. Madridi levelek a Constitutionnellben következő új minsterséget jósolgatnak; minister-elnök s külügyminister: Martinez de la Rosa; tengerészeti: Galliano; hadi d. Geronimo Valdes; pénzügyi: Mon; igazsági: Garely s belügyi: Maria Moscoso de Altamira.

A kormánytól eladásra szánt egyházi és zárdai arany és ezüst edények közt több remek találtatik a 15 s 16-dik századbéli leghíresb művészekül, p. o. Benvenuto Cellini, Alonzo Cano, Michel Angelo s egyebektül, mint szinte az újabb korbellektül is. Mindent súly számra szándék eladni, nem becs szerint. A kéziratokat s ritkább könyveket angol és német vásárolja össze.

A N G L I A.

A királyné az alsóházi válaszfőliratra ezt felelé: „Köszönöm Önök hű föliratát. Legforróbb kívánatom, népemet szerencsésnek s egyértelműnek láthatnom. Bizom az alsóház böles mérsékletében s azon határozatában, miszerint a korona méltóságát föntartani s az egész nemzet javát előmozdítani szándékozik.“ Nov. 24-én az adósság miatti bebörtönzési törvényt vitatá a felsőház.

Galignani Messengere következő rövid kivonatát közli a nov. 27-iki parlamentülésnek: „A felsőházban a londoni püspök Cheltenhambül kérelmet nyujta be a nemzeti nevelés iránt, s figyelmzetteté a házat különösen azon tervre, melly szerint a központi nevelési társulat tisztán világi nevelés-rendszert törekszik létesíteni, mellybül a vallás s Isten igéje tökéletesen ki legyen zárva, mit hír szerint a kormány is pártolni látszik. Brougham l. ez utóbbihirt tagadván, egyébiránt helyesnek találta, hogy az általános nemzeti nevelés-rendszerben uralkodó vallás ne sziveltessék meg. Winchelsea gr. ellenben makacsul vitatá: miszerint a vallásnak minden tanítási rendszerben szükségkép az első helyet kell megadni. — Ezután Roden gr. kelt föl s igen borzasztó színekkel fösté Irland jelen állapotját, s irományokkal megbizonyítani ajállkozék összeesküött szalagférfiak (Ribbionmen) s egyéb titkos társulatok lételet. Mulgrave l. (az irlandi alkirály) elhatározottan tagadá ezen állítást, s hevesül védé a kormány politikáját Irlandra nézve. — Az alsóházi vitáknak főtárgyul folyvást a választás elleni kérelmek szolgálnak. Russell karácson utánig kívánta elhalasztatni a kétes választások-ruli itéletet, mire Buller másodszeri fölolvastatását sürgeté a választó biztosságok javítása iránti törvényjavaslatnak. Stanley l. febr. 12-ig ohajtá elhalasztatni a vitát e tárgyról, főleg azért, mivel a ház megengede O'Connellnek, hogy ugyanazon tárgyról tehessen indítványt, melly lényegileg különbözik Bullerétól. Mintán Buller elégtelenségét jelenté ez elhalasztás miatt s folyvást sürgeté a másodszeri fölolvastatást, O'Connell szólt meg, hathatósan kívánván valamely rendszabályt használtatni a tory-aláírat következménynek megsemmítésére. — A választások elleni kérelmek kérdése, a jelen körülmények közt valóban nem csekély jelentésű. A toryk, mint tudjuk, az irlandi szabadelmü követek nagy részét, megpörteni szándékoznak. Minden követ, ki ellen illy kérelem nyujtatik be, elveszti jogát a ház bármely választási biztosságában ühetésre; ha tehát ezekbül mintegy 100 szabadelmü eltávoztatnék, igen valószínű, hogy e biztosságokba toryk képeznék a többséget, s így legtöbb esetben részökre döntetnének el kedvezőleg a kétes választások. A szabadelmük már több tervet hozának indítványba ez armánykodás megdöntetésére. Többiközt egyik gyűlésökben valamennyi alsóházi tory ellen kérelmet határozának benyujtatni, s így valamennyit eltávolítani a választási biztosságoktól; ez indítvány azonban rendkívül kitünteti az e tárgy iránti törvények hiányát, s azért a reformerek józan többségé mindenekelőtt ezek javítását határozá czélba vétetni. A ministerek mindeddig még nem nyilváníták eziránti véleményöket, s Russell is vonakszik az elhatározott nyilatkozástól. A szabadelmü sajtó igen örvend Brougham l. azon nyilatkozatán, hogy a javító törvénynek lényeges módosításokra van szükségé. A Times ellenben csak hitszegést vél benne látni, mivel Grey minsterségének minden tagja, főleg pedig Brougham l. ünnepélyesen jelenték, miszerint a javító törvény záradékul szolgálend minden parlament-javitásnak, s gátot vetend az általános választás-jog s titkos szavazás után kiáltozók követelésének.

Mintán nov. 27-ikén Buller választási kérelmek iránti indítványának másodszeri fölolvastatását Russell s Palmerston támogatása mellett Peel R. ellenzése daczára 214 szóval 160 ellen elfogadá az alsóház, s a felsőház némi vitázat végével mégis csakugyan megegyezést jelenté, az iránt, hogy Roden lord Irland állapotja iránti bizonyos okleveleket mutasson elő, Newcastle hg nov. 29-én kérelmet nyujta be a katolikusoknak parlamentbül kizáratásuk iránt; azt azonban feledé jelenteni a ns hg, kitől származik tulajdonkép a gyönyörű kérelem. Egyébiránt Lorton s Winchelsea lordok támogaták azt, Melbourne s Brougham pedig hatalmasul ellenzék. Az alsóház ugyane napon jobbadán magányos érdekek iránti rendezettel s biztosság-nevezéssel vala foglalatos. Prymne indítványát a nagy eskütszék (grand-jury) eltörlesztésére, 196 szóval 26 ellen félre veté a ház. —

Hosszas beszéde folyamában többi közt ezeket mondá a kincstári kancellár a kir. háztartási költségek ügyében: „Az elhunyt király csupán magányos erszényébe (private purse) 100 ezer font sterlinget kapott évenként, t. i. 60 ezret a maga, 40-et pedig a királyné számára; mivel fejdelemnök még hajadon, tehát 60 ezer fontra vélem e mennyiséget szállítandónak. (Halljuk!) Ezenkül még a korona házi tiszteinek díját kívánom leszállíttatni, (tetszés) skü-

lőnösen a felsőbb rangúakét; az alsóbb osztályzatuk körében pedig az által vélek díjesökentést eszközölhetni, ha számukat megkevesbítjük. (Tetszés.) E szerint csupán a fenérintett rovadék alatt majd tízezer font sterlinget kimélandunk meg. Tekintetbe vevén azonban, hogy hölgyfejedelem kormányja alatt élünk, szükségkép udvari hölgyekről is kell gondoskodnunk; de ezt is olly mérsékkel terjesztendjük a háztól nevezendő biztosság elé, hogy az összes költség nem haladandja meg a főnebbi kimutatás szerint megtakarítandó mennyiséget. (Halljuk.) Mi végre a nyugdíjakat illeti, azokat a ház külön biztossága elé szándékunk terjeszteni szigorú megvizsgálattal, s ezt évenként ismételni, hogy így aztán csak valóban érdemeseknek juthasson az méltó jutalmul.

Comroy, a királyné lovászmestere eltöltöték az udvartól, hír szerint Melbourne l. indítványára, ki naponként nagyobb hatással látszik bírni a királynéra. — A soha föl nem fordulható kocsi már általánosán divatba kezdnek jóni, s föltalálójoknak a francia kormány is kizáró szabadítékot adott. —

Broadfordban Yorkshireben az új szegényi törvény életbe léptetése miatt zavarok támadtak, s katonai erő használatát tevék szükségessé. — A lengyel menekvők fölsegélésire tartott guild-halli táncmulatságon 2500 ember volt jelen. — Nov. 23án gyűlést tartván a londoni kereskedők s tőzsérek, kérelem-nyújtást hártáztak a parlamenthez, bélyegár-eltörlesztésért kereskedési hirdetményeknél.

Canadai, oct. végeig terjedő híreink napról napra nyugtalanítóbbak. A montreali kath. püspök egy, hatóságok iránti engedelmességre sörkentő, levele épen nem vala képes ohajtott sükert gerjeszteni. A lelkészek, kik azt községeknek fölvonni akarák, vagy fölhagyni lőnek kénytelenek e szándékokkal, vagy pedig iszonyu zajgás hallatlanná tevé szavukat. Egy igen számos főnyi gyűlésben, melly oct. 26kán st. Markban Papineau, a canadai igazgató, elnöklete alatt ment véghez, arra szólíták föl a népet, hogy ez évi decemberben békebírákat s nemzetőr-tiszteket nevezzen, minden tekintet nélkül a főkormányzótul rendelt elboesáttatásokra, egyszersmind gyalázatosnak nyilatkozatván minden férfit, ki ezentul Gosford főkormányzótul hivatalt válloland. E gyűlésre a montreali kerület mind az öt grófsága küldte követeket, kik a legizgatóbb szavakat után szenvedélyes határozatokra buzdultak. Összesen 1800 személy gyűlt össze a város előtti mezőn, közöttük 13 alsóházi tag s egy törvényhozó tanácsos. Számszerint 13 határozatot fogada el a gyűlés. — E határozatok elfogadtatása előtt Cote, egyik tagja Akadia grófság követségének, föllállván, az öt grófság népéhez nyilatkozványt intéze, mellyben legkomolyabb színekkel főté a tartomány állapotját s Akadia fölvételét kérte az öt grófság szövetségébe. E nyilatkozványt iszonyu tetszéssel s álgys- és puskarobajjal fogada a nép. — Határozaték továbbá, hogy Laprairie s Missisquoi, Richelieu folyam melletti grófságok a szövetséghez tartozóknak tekintessenek. A gyűlés alatt száz nemzetőr tevé őrszolgálatot, s minden határozatot élénk tüzeléssel tudatott a távolabb helyekkel. A gyűléshelyet számos zászló s lobogó díszíté, közepén pedig Papineau tiszteletére magas oszlop emelkedék szabadsági süveggel.

Mussumud Hyder, az oudei nábob, f. é. jul. kezdetén meghalálozván, egyik fia erőszakkal maga részire törekvék elfoglalni a trónt, míg a brit kormány az elhunyt fejedelem egyik nagybátyját határozá arra emelni. Hírül esvén az angol helybeli kormánytól az ifju hg szándoka, azonnal katonaság küldteték a fejedelmi palotához; az angol parancsnok csak öt percznyi gondolkodás-ídot engedé az özvegy királynénak s fiának, melly után, mivel azok makacsul maradának trónfoglalási nyilatkozatuknál; tüzelteni kezdé a palotára s mindenfelől összetódult hindukra. Néhány percz mulva több hindu holtan fődé a tért, a királyné fogságra viteték, s Nusseer Dowlah, az elhunyt fejedelem 90éves tehetlen nagybátyja kikiáltaték nábobnak. A keletindiai társaság katonasága igen jól járt ez alkalomkor, mert az általános zavarban a palotába rohant, s minden zegzugát kirablá.

FRANCZIAORSZÁG.

A kamranyitás (országgyűlés) annyira elfoglalja Franciaországot e jelen pillanatban, hogy még a laptengeren is tökéletes szélesönd uralkodik. Politikai jelentőségű hírt egy francia lap sem közöl s jobbadán valamennyi csak apróbb s alig pillanatnyi érdekű hírral töltögeti szeleteit. — A földművelési, kereskedési s kézműgyári fötanácsosok jövő 1838ki jan. 10én gyűlést szándékoznak tartani, mellyen többi közt e kérdésekről vitázandak: „Miként javíthatja meg a kormány a földművelést s állattenyésztést s tanácsos e némelly kiviteli vámok megszüntetése? — A parisi társasági termeket jelenleg egy most kötött házasság igen élénkül foglalatoskodtatja. Laffitte ugyanis, a moskovai hg ipája, még hajdon egyetlen lányát Dupont fiatal ügyésznek adánól. Dupont, ki mint tudva van, mindenkör védje volt a radical sajtó valamennyi ügyének, s e miatt még most is törvénygyakorlati tilalomban él, s legközelebb, a választási biztosság alapultakor leghevesben ellenzé Odilon-Barrot elveit. Mivel Laffitte, új bankjából reá háramlandó nyereségein kívül, még előbbi roppant vagyonából is több milliót mente meg, valóban szép szerencsét tón a fiatal Dupont s vele az egész radical párt melly most örömtől sugárzó szemekkel hirdeti e fontos történetet. — A libournei megyeisánt Parisba idézék, számadásul azon bánásmódot, mit Thiers megválasztásakor elkövette. O t. i. a ministerség parancsít ez alkalomkor nem teljesíté. A Temps s föleg Constitu-

tionnel ellenségeskedést vél látni ebben Thiers ural; a Charte pedig oda nyilatkozik, hogy a tiszviselők engedelmességét személytekinet nélkül tartozik mindenkor büntetni a kormány. — Brossard tábornok nov. 24én elhagyá Párist, s a perpignani haditörvénytörvény előtt ellenállás nélkül szándékozik megjelenni; védelmére Boinvilliers ügyvédet választá. — A császárság idejében 310 ügyész lakott Parisban, a restauratio alatt már 670re növekvék számuk, most pedig már 830 ügyész egyes- és ügyetlenkedék Parisban! — Lamoricière, ki mint követségi titoknok Mexicoba utazott, a Franciaország s Mexico közti viszályok iránt véghatározatát vivé magával a kormánynak. Ebben fölszólítatik Mexico, hogy a francia ügyvivőknek s consuloknak szokott diplomatai foglalkozásikon kívül adjon fölhatalmazást minden ott lakó francia polgár ügyeiben ítélet-hozásra, s igényeik vagy követeléseik megismerésire, melly utóbbi kívánatra nézve bizonyos meghatározott alapszabályokat vive magával. A kormány két hónapot enged megmondolásul Mexiconak, melly időhatár után, ha kívánati nem teljesítettének, Lamoricière elutazand Mexicobul, s az ott föllállított hajóserég megkezdé az ellenségeskedést.

A constantinei őrséget kétezer emberrel szándék szaporítani, s így az ottani egyetemes haderőt 5 ezerre emelni. A város előtt emelkedő Kudiat-Aty nevű dombon pedig föllegrát építnek, hogy szükség esetén a netalán féktelenkedő lakosságot józanabb gondolkodásra lehessen téríteni. — Nov. 14én Nemours s Joinville kir. hgek Algier elhagyván, az első Oranba vitorlázott, az utóbbi pedig Hercules földzetén Gibraltar felé folytatá nagy tengeri útját. — Constantine körül éjjel nappal szakad az eső, s valóban szerencsének mondhatni, hogy a nehéz táborszert már Medschez-el-Hammarba szállíták a francziák, mert jelenleg az mind sárban veszne ott el. Constantinet a francziákhoz bizalommal hajlani kezdő arabok most már csapatonként látogatják, s nem már mint eladók, hanem inkább mint vevők; mert a nagy zsákmányt naponként zsidóknak s móroknak adogatják el a francia katonák, ezektől pedig aztán az arabok vásárolják meg, míg a francziák vígan dözsölnek a csapszékében. — Marseilleben, s Lyonban fényes ünnepélylyel szándék Nemours hget fogadni. — Dammémont holtteste már Lyont elhagyá s gyorsan közelít a fővárhoz.

Dupin nov. 22kén udvarlott a királynál. Azon nap estvéjén szövetség-világnál az udvar s több hivatalos személy kíséretében megsejmelte a király a louvrei képtár. Illy művészeti szemlekor a királyné s mások, kiket a járás elikkaszt, udvari eseléségtől vont kerek karszékeken szoktak ülni, a király pedig gyalog menni. 20 udvari eseléd ilyenkor fejenként egy egy hosszú botra tűzött világos fényű lámpával környezi a szemléendő képet, mi által a világítás épen olly sikerű s hathatóságú, mintha napfénytől származnék az.

Nov. 21kén Dammémont holttestét Toulonbul, katonai tisztelgések közt tovább szállíták. Azon csolnak, mellyen a veszteginzeti kápolnából partra hozaték, arab fegyverekből összeállított emlékekkel díszült, mellynek négy oldalán e szók valának olvashatók: „A hazáért esett el! — Az admirálhajó s parttelepek tisztelgő lövészekkel fogadák a dícsőült halottnak tetemeit, mellyek végre nov. 28án fényes kísérettel Parisba érkeztek, hol ünnepélyesen a rokkantak kápolnájába tetéltven, végső eltakarításukat várják. — Az aurilaci nemzetőrséget föloszlatak, mivel tiszteit törvénytelenül választá. — A Parisban megjelenő Revue Africaine nov. 29iki száma sok algieri mufti, kadi, rabbi s egyéb nevezetesb férfi aláíratával készült iratot közöl, melly a miniszerelnökhöz van intézve, s azon kérelmet foglalja magában, hogy egy szinte az említett lapban megjelent s Nemours hgehez intézett folyamodást terjesszen ő fölsége elé. E folyamodás Nemours hget alkirályul ohajtja kineveztetni az afrikai francia birtokban. — Ibrahim Sarim efendi, a magas portakövete Angliában, Parisba érkezvén, a kir. családnak bemutatattatni kíván, s aztántüstint London felé szándékozik útját folytatni. Bonábul rendkívüli alkalommal érkezett hír szerint, Bernelle ezredes a constantinei bey-palotában s néhány más házban tömérdek kincset talált. Constantine bevételének híre terjedvén, a Tunis körül megtelepült francziakkal roszul kezdének bánni a benszülöttek; Tunisban pedig egy a törvényiől üldözött arabot erőszakkal hurczoltatott ki a nyomozó bíró a francia consul lakából, hol szerződés szerint minden gonosztevő minden további üldözéstől mentnek tekintendő. A consul, miután minden ellenmondása süker nélkül maradt, Herkules hajóra szállott s honfitársit hasonló cselekvésre szólítá föl, minek igen fontos következése lehet az afrikai francia birtok sorsára nézve. — Perregaux tábornok Bonábul Toulonba vitorlázta súlyos sebei következtében elhunyt; halála igen nagy veszteség a francia hadseregére nézve. — Újabb parisi tudósítás szerint, Dupont ügyész nem lányát, hanem unokahugát vevé el Laffitteenek. — Miniszerváltozást általánoson rebesgetnek ugyan Parisban; de egyébiránt e tárgyról igen megoszlik a közvélemény. Thiers, Odilon-Barrot, Dupin, Passy, ezek a leginkább emlegetett nevek, csakogy Barrot Thierstül, ez pedig Dupintül idegenkedik. A miniszeri kérdés mellett még az afrikai tartományok ügye is rendkívüli feszültségben tartja az elméket. A kamra megtartani kívánja ugyan e hódítványt, de három tartományra (Algier, Bona, Oran) föloszlattatni s kormányzatára új czélszerű rendszert alapítani; a kormány ellenben alkirályságot szeretne Afrikából Nemours hg számára faragni. — Nov. fogytán több hadministerségi tiszviselő elfogaték, lakjaikat pedig, valamint szinte néhány kereskedőt is, kik papír-kötegeket vásároltanak tőlük, kimotozák. E tiszteket különböző osztályokból igen fontos iro-

